

ISKUSTVA SRBIJE I SLOVAČKE U VEZI SA ZAŠTITOM ETNIČKIH MANJINA – EU KONTEKST

U organizaciji Instituta za međunarodnu politiku i privredu i Filozofskog fakulteta Univerziteta Comenius iz Bratislave, u Beogradu je 24. juna 2013. godine održan okrugli sto pod nazivom „Iskustva Srbije i Slovačke u vezi sa zaštitom etničkih manjina – EU kontekst“. Ovaj okrugli sto održava se kao naučna radionica u okviru zajedničkog projekta pod nazivom *The impact of EU conditionality on minority rights and protection in Slovakia and Serbia*, koji se realizuje u saradnji Instituta za međunarodnu politiku i privredu iz Beograda i Filozofskog fakulteta Univerziteta Comenius iz Bratislave, tokom 2012. i 2013. godine.

Prvi panel pod nazivom „Zaštita manjina u Republici Slovačkoj, kao moderator vodio je dr Dragan Đukanović, viši naučni saradnik u Institutu za međunarodnu politiku i privredu. Tokom prvog dela svoja iskustva i saznanja vezana za zaštitu nacionalnih i etničkih manjina prikazali su gosti iz Slovačke. Prvo izlaganje imala je profesorka Darina Malova (*Malová*), sa Filozofskog fakulteta u Bratislavi, pod nazivom „Prava manjina i zaštitna agenda u procesu Evropskih integracija“. Samo izlaganje upoznalo nas je sa svim elementima o kojima se vodi računa vezano za zaštitu prava etničkih manjina. Naročito je bilo važno istaći da se profesorka Malova osvrnula na stepen zaštite manjina u Slovačkoj, ali i drugim državama Evropske unije. Sledeći rad bio je koautorski rad magistra Anete Vilagi (*Világi*) i magistra Zuzane Lisonjove (*Lisoňova*) sa Filozofskog fakulteta u Bratislavi pod nazivom „Evropska unija, Slovačka i manjine: slučaj mađarske manjine“. Rad je učesnike uputio u položaj mađarske manjine u Slovačkoj, ali i u promene u samom položaju pripadnika nacionalne manjine. Takođe, autori su se osvrnuli na značaj učešća pripadnika mađarske nacionalne manjine u političkom životu u Slovačkoj, kao i na važnost takvog učešća u političkom životu za pitanja samog položaja i zaštite manjina. Na kraju je napravljen i prikaz položaja slovačke manjine u Mađarskoj. Treći rad na ovom panelu predstavila je Aneta Vilagi pod nazivom „Evropska unija, Slovačka i manjine: slučaj romske manjine“. Autorka je ukazala na to da je položaj romske manjine težak ali da se država trudi da ga u što većoj meri poboljša. Naime loš položaj, po rečima autorke, ne proizlazi samo iz pravne regulative i odnosa države prema pripadnicima manjine, već je i posledica nezainteresovanosti samih pripadnika manjine da se aktivnije uključe u rad zajednice, ali i u političke i druge aktivnosti koje su dostupne pripadnicima manjina. Nakon predstavljanja ovog rada usledila je panel diskusija. Pitanja su uglavnom bila vezana za teme koje trenutno najviše interesuju naučnu zajednicu u Srbiji. Najviše pažnje posvećeno je uslovima koje Evropska unija postavlja pred buduće članove, a u vezi sa položajem manjinskih zajednica. Tako je bilo reči i o uslovima koji se tiču zakonske regulative, ali i pitanja faktičkog položaja manjina.

Moderator drugog panela pod nazivom Minority „Zaštita manjina u Republici Srbiji“ bila je uvažena profesorka Darina Malova. U ovom panelu

članovi Instituta za međunarodnu politiku i privredu osvrnuli su se na pravne propise koji regulišu ovu oblast, kako zakonske tako i podzakonske. Prvi rad na ovom panelu predstavio je dr Aleksandar Jazić, naučni saradnik Instituta za međunarodnu politiku i privredu i koordinator ovog zajedničkog projekta u okviru kojeg je i održan ovaj okrugli sto, pod nazivom „Propisi Saveta Evrope i zaštita manjina u Republici Srbiji“. Sledeći rad pod nazivom „Zaštita etničkih manjina u zakonodavstvu Republike Srbije“ predstavila je Ivona Lađevac, istraživač u Institutu. U radu su precizno navedeni i obrađeni članovi Ustava Republike Srbije koji se odnose na manjine. Ova tematika je takođe obrađena oslanjajući se na legislativu iz zakona koji se odnose na druga pitanja, ali sadrže i odredbe koje se tiču položaja manjina. Sledeći rad predstavio je Miloš Jončić, istraživač u Institutu, pod naslovom „Srpska etnička zajednica u Hrvatskoj i Sloveniji“. U radu je prikazana zakonska regulativa u oblasti zaštite manjina u Hrvatskoj i Sloveniji sa posebnim osvrtom na položaj srpske nacionalne manjine u ovim državama. Takođe je napravljen i uporedni prikaz nekih zakonskih rešenja vezanih za položaj etničkih manjina u zakonodavstvima Republike Srbije, Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Poslednji rad u ovom panelu pod nazivom „Prava Bošnjaka u Republici Srbiji“ prezentovao je dr Dragan Đukanović. U radu je predstavljen položaj Bošnjaka kao etničke zajednice u Srbiji. Nakon predstavljanja poslednjeg rada iz ovog panela otvorena je diskusija. U toku diskusije bila su postavljena različita pitanja i iznošeni različiti stavovi po mnogim pitanjima, od definisanja odnosno redefinisavanja određenih pojmova do konkretnih pitanja vezanih za praktične načine poboljšanja položaja manjina. Na kraju je doneto nekoliko zaključaka, prvenstveno da je položaj manjina i u Slovačkoj i u Srbiji na jednom zavidnom nivou ali da ima mesta za poboljšanje, naročito položaja nekih manjinskih zajednica. Takođe je istaknuto da što se tiče Evropske unije ona ima stav da ukoliko su manjine zadovoljne svojim državama, i Evropska unija je zadovoljna. Naravno da je teško postići apsolutno zadovoljstvo svih pripadnika nacionalnih manjina njihovim položajem, ali ukoliko određeni stepen zadovoljstva postoji i standardi u ovoj oblasti su zadovoljeni.

Miloš JONČIĆ